

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 652/190/26
Zarządu Województwa Pomorskiego
z dnia 19 maja 2026 roku

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Sprawozdanie z realizacji Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi w latach 2022-2025

Na podstawie art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 12 ust. 6 załącznika do Uchwały Nr 463/XXXVIII/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 listopada 2021 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025

Gdańsk, 2026

Wstęp.....	3
Cel szczegółowy 1: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej i współzarządzania rozwojem lokalnym.....	7
Cel szczegółowy 2: Edukowanie w zakresie realizacji zadań publicznych	11
Cel szczegółowy 3: Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz wzmocnienia instytucjonalnego potencjału trzeciego sektora	14
Cel szczegółowy 4: Wspieranie udziału organizacji pozarządowych w realizacji usług publicznych oraz kreowaniu polityk publicznych zgodnie z Pomorskim Systemem Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, Modelem Kontraktowania Usług Społecznych oraz Modelem Współpracy Administracji Publicznej i Organizacji Pozarządowych	17
Cel szczegółowy 5: Wzmacnianie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy JST, NGO i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmocniających działania NGO oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy.....	19
Cel szczegółowy 6: wzmocnienie roli i sprawności działania pełnomocników i koordynatorów ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osób odpowiadających za współpracę z organizacjami pozarządowymi na każdym poziomie samorządu terytorialnego	21
Podsumowanie	22

Wstęp

Wieloletni Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi powstał z potrzeby stworzenia długofalowej wizji współpracy oraz silnej potrzeby partnerstwa, której efektem było wyznaczanie wspólnych rozwiązań i kierunków działań. Takich działań, które realizują cele Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030) i są nastawione na rozwiązywanie wspólnych problemów społecznych dla dobra naszego regionu z wykorzystaniem funkcjonujących modeli i dobrych praktyk.

Organizacje pozarządowe jako ważni partnerzy rozwoju Pomorza, wiarygodni pracodawcy oraz kreatorzy nowych rozwiązań społecznych są bogactwem Pomorza. Potencjał aktywności obywatelskiej ujawnia się na gruncie łączenia zasobów wiedzy wytwarzanej w ramach realizowanych przedsięwzięć podmiotów pozarządowych i wiedzy zgromadzonej we wspólnotach lokalnych, a także wsparcia otwartych instytucji publicznych i przedsiębiorstw społecznych.

Jednocześnie myśląc o rozwoju i odnowie najcenniejszych zasobów organizacji pozarządowych, współpraca koncentruje się na rozwoju aktywności obywatelskiej we wspólnotach lokalnych.

W perspektywie realizacji Programu pomorska organizacja pozarządowa to: pracodawca wrażliwy na otoczenie społeczne, innowator społeczny, kreator lokalnych sieci samopomocowych i wolontariatu oraz animator debaty publicznej i zaangażowania obywatelskiego, a także podmiot dysponujący trwałymi podstawami do dalszego rozwoju.

Sprawozdanie z realizacji „Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025” (zwanego dalej Programem), uchwalonego przez Sejmik Województwa Pomorskiego Uchwałą nr 463/XXXVIII/21 w dniu 29 listopada 2021 r., zostało przygotowane przez Biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej. Sprawozdanie przygotowano w terminie od 15 kwietnia 2026 r. do 6 maja 2026 r. na podstawie narzędzi określonych w § 12 Programu.

Do przygotowania sprawozdania wykorzystano materiały własne oraz pozyskane z departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku oraz Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego, w postaci wypełnionego kwestionariusza ankiety. Pozyskano również informacje na temat współpracy jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Pomorskiego z partnerami społecznymi oraz informacje nt. udziału organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Informacje zawarte w sprawozdaniu zostały ujęte w odniesieniu do celów szczegółowych Programu.

1. Cele Programu

Zrealizowano cel główny współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego (zwanego dalej Samorządem) z organizacjami pozarządowymi w latach 2022-2025 „Wzrost potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych, wzmocnienie aktywności i kompetencji obywatelskich na Pomorzu w ramach otwartej wspólnoty regionalnej” poprzez realizację celów szczegółowych.

Cele szczegółowe Programu to:

- 1) wzmocnianie aktywności obywatelskiej i współzarządzania rozwojem lokalnym,
- 2) edukowanie w zakresie realizacji zadań publicznych,

- 3) wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz wzmocnienia instytucjonalnego potencjału trzeciego sektora,
- 4) wspieranie udziału organizacji pozarządowych w realizacji usług publicznych oraz kreowaniu polityk publicznych zgodnie z Pomorskim Systemem Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, Modelem Kontraktowania Usług Społecznych oraz Modelem Współpracy Administracji Publicznej i Organizacji Pozarządowych,
- 5) wzmocnianie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy JST, NGO i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmocniających działania NGO oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy,
- 6) wzmocnienie roli i sprawności działania pełnomocników i koordynatorów ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osób odpowiadających za współpracę z organizacjami pozarządowymi na każdym poziomie samorządu terytorialnego.

2. Formy współpracy i zakres współpracy

Współpraca finansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywała się na zasadach i w trybach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach, w tym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w formie:

- a) powierzenia wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
- b) wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Współpraca pozafinansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywała się w następujących formach:

- 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań oraz promowanie działalności organizacji i współpracy z Samorządem poprzez publikowanie na stronach internetowych Samorządu oraz na portalu regionalnym ważnych informacji, dotyczących zarówno działań samorządu, jak i organizacji pozarządowych, w tym informacji o posiedzeniach Komisji Sejmiku, na których dyskutowane były projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych a także wydarzeń wynikających z realizowanych zadań publicznych;
- 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w zakresie dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, dotyczących szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej;
- 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 4) tworzenie wspólnych zespołów międzysektorowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym;
- 5) realizacja wspólnych przedsięwzięć, w tym:
 - a) organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, warsztatów, sesji, debat, festiwali, spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, przeglądów, zawodów, imprez;
 - b) współpraca przy świadczeniu usług na rzecz lokalnej społeczności;
 - c) otwarte spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu dotyczące bieżących problemów i potrzeb mieszkańców Województwa;

- d) projektów partnerskich;
- 6) obejmowanie patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
 - 7) spotkania i konsultacje organizacji pozarządowych z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa za realizację zadań w poszczególnych sferach zadań publicznych;
 - 8) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, w szczególności z partnerami o podobnym działaniu w regionach partnerskich;
 - 9) udostępnienie sal mieszczących się w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, z przeznaczeniem na organizację przedsięwzięć związanych ze statutową działalnością organizacji pozarządowych zgodnie z obowiązującą uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego;
 - 10) nieodpłatne przekazanie pomorskim organizacjom pozarządowym w ramach posiadanych zasobów sprzętu komputerowego na realizację zadań publicznych;
 - 11) wspólne diagnozowanie problemów i potrzeb organizacji pozarządowych w województwie pomorskim;
 - 12) realizacja umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r. poz. 818) oraz ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz.1733 ze zm.).

Zakres przedmiotowy Programu, objął zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy, zadania o charakterze ponadlokalnym. Wymienione poniżej obszary uwzględniają uwarunkowania strategiczne SRWP 2030 i kierunkują wieloletnią perspektywę. Pozostałe obszary ujęte w poszczególnych, rocznych sprawozdaniach są uzupełnieniem prowadzenia działań wzmacniających pomorskie organizacje pozarządowe.

Obszary współpracy:

- 1) pomoc społeczna, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- 2) wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza, w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156);
- 4) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 7) działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 8) nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- 9) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;

- 10) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- 11) ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- 12) turystyka i krajoznawstwo;
- 13) promocja i organizacja wolontariatu;
- 14) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym z możliwością zastosowania trybu określonego w ustawie z dnia 11 września o zdrowiu publicznym (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 149);
- 15) działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt. 1-33 ustawy.

3. Uwarunkowania strategiczne realizacji Programu

- 1) Program służył przede wszystkim realizacji celów SRWP 2030. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywała współpraca międzysektorowa, natomiast sprawność działania organizacji pozarządowych, ich stabilność finansowa i umiejętność adaptacji do nowych uwarunkowań sprzyja kształtowaniu przyjaznych warunków życia na Pomorzu w ramach współpracy międzysektorowej.
2. W ramach zobowiązań należy w Programie wskazać następujące kluczowe obszary tematyczne:
 - 1) deinstytucjonalizacja usług społecznych służąca poszerzeniu oferty i poprawie ich dostępności;
 - 2) rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
Obecność imigrantów w województwie pomorskim, ich zróżnicowane potrzeby i aspiracje wymagają odpowiedzialnej polityki integracyjnej, która ułatwi im budowanie dobrych relacji z mieszkańcami Pomorza i zachęci ich do zamieszkania w regionie.
 - 3) instytucjonalizacja i urynkowanie NGO i PES ukierunkowane na tworzenie stabilnych miejsc pracy, profesjonalizację kadry, rozwój sieci centrów organizacji pozarządowych, wzmocnienie zasobów i urynkowanie.
 - 4) mechanizmy wsparcia oddolnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych;
 - 5) wspieranie działań służących wzrostowi wiedzy oraz zmianie zachowań i postaw w kluczowych obszarach, w szczególności: aktywności obywatelskiej i równego traktowania, kultury i tożsamości regionalnej, środowiska i klimatu, zdrowego trybu życia, racjonalnych zachowań komunikacyjnych, cyfryzacji oraz przedsiębiorczości;
 - 6) aktywność społeczna seniorów;
 - 7) integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami;
 - 8) adaptacja do zmian środowiskowych.

Cel szczegółowy 1: Wzmacnianie aktywności obywatelskiej i współzarządzania rozwojem lokalnym

1. Wybory do Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (KM FEP) w roku 2022

W roku 2022 w odpowiedzi na wniosek Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego wybrała reprezentację (w 11 obszarach) do Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Pomorza. Obszary reprezentowane przez organizacje pozarządowe:

- działalność w obszarze klimatu,
- działalność w obszarze zdrowia,
- działalność na rzecz ochrony środowiska,
- działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- działalność na rzecz promowania włączenia społecznego,
- działalność na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn,
- działalność na rzecz niedyskryminacji,
- działalność na rzecz praw podstawowych,
- federacja organizacji pozarządowych,
- działalność promująca integrację społeczno-gospodarczą państw trzecich lub społeczności zmarginalizowanych,
- działalność wspierająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego w wyznaczonym terminie przeprowadziła podwójne nabory i wybory przedstawicieli organizacji pozarządowych na kandydatów do KM FEP. Wyłoniono organizacje w 10 z 11 obszarów. Nie została wybrana organizacja z obszaru klimatu, ze względu na brak zgłoszeń kandydatur. Organizację pozarządową z obszaru klimatu wyłoniła w drodze wyborów Instytucja Zarządzająca Programem FEP 2021-2027.

2. Kondycja III sektora (2022)

W 2022 r. powstał również raport z badań prowadzonych w latach 2020/2021, w ramach działań monitorujących i analitycznych kondycji sektora pozarządowego.

Wybrane wnioski z badania:

- 1) wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych z uwzględnieniem kadry i zasobów materialnych,
- 2) przesunięcie zasobów do sektora obywatelskiego jako sposób na zwiększenie odporności na sytuacje kryzysowe (tworzenie rezerw i nadwyżek w zasobach organizacji),
- 3) promowanie i nagradzanie partnerskich relacji i realizacji projektów w partnerstwie,
- 4) poszerzenie obszarów rozwoju ekonomii społecznej.
(<https://rops.pomorskie.eu/ngo/wiedza/>).

3. Realizacja zadań publicznych 2022-2025

- 1) Departamenty realizujące otwarte konkursy ofert:
 - a) Departament Kultury,
 - b) Departament Edukacji;
 - c) Departament Zdrowia;
 - d) Departament Turystyki i Sportu;

e) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Tabela 1 Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w ramach konkursów ofert oraz art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

	2022	2023	2024	2025	RAZEM
Środki na realizację otwartych konkursów ofert	12 924 023,56	11 316 362,00	15 781 000,00	15 688 740,00	55 710 125,56
Środki przyznane na podstawie rozstrzygnięć konkursów	12 743 023,56	11 186 234,07	15 628 325,00	15 678 690,00	55 236 272,63
Środki przekazane na podstawie zawartych umów	12 696 023,56	11 132 234,07	15 565 325,00	15 580 690,00	54 974 272,63
Środki finansowe przekazane w trybie art. 19a	199 400,00	277 000,00	234 708,00	374 000,00	1 085 108,00
Wykonanie/ realizacja umów na koniec grudnia każdego roku	12 747 867,13	11 382 887,73	15 730 158,28	15 932 276,43	55 793 189,57

Tabela 2. Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych finansowanych w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Liczba konkursów w roku	21	18	17	20
Liczba złożonych ofert	611	661	654	721
Liczba organizacji, które złożyły wnioski o dofinansowanie	533	574	553	622
Liczba organizacji, którym przyznano dotacje	266	260	258	285
Liczba wniosków, które otrzymały dofinansowanie	304	289	303	318
Liczba zawartych umów	300	287	293	313
Liczba zrealizowanych umów	296	287	293	309

2) Wsparcie organizacji pozarządowych przez **Departament Cyfryzacji** poprzez przekazanie darowizny w postaci sprzętu komputerowego:

- 2022r. - 42 komputery stacjonarne
- 2023r. - 14 komputerów stacjonarnych, 10 laptopów
- 2024r. - 1 komputer stacjonarny, 8 laptopów
- 2025r. - 1 komputer stacjonarny, 14 laptopów.

3) **Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich**, na podstawie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz na podstawie ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027:

- w 2022 r. zawarł umowy z 5 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 158 104,35 zł:
 - w 2023 r. zawarł umowy z 4 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę - 110 231,00 zł:
 - w 2024 r. zawarł umowy z 6 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę - 124 323,78 zł:
 - w 2025 r. zawarł umowę z 2 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę - 87 531,97 zł.
- łącznie w latach 2022-2025 na ww. zadanie przekazano 480 191,10 zł.

Działania podjęte przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie określonym w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025 dotyczyły wsparcia działalności lokalnych grup działania funkcjonujących w ramach PROW 2014-2020/PS WPR 2023-2027 i polegały głównie na organizowaniu spotkań szkoleniowych i udzielaniu konsultacji z zakresu wdrażania ww Programów co przełożyło się na wielkość udzielonego wsparcia finansowego ze środków unijnych. Z kolei zadania związane z realizacją planów operacyjnych KSOW /KSOW+ związane były udzieleniem wsparcia Partnerom KSOW/KSOW+ (w tym również podmiotom pożytku publicznego) na różnego rodzaju inicjatyw kierowane do mieszkańców województwa pomorskiego. W latach 2022-2025 Jednostka Regionalna KSOW Województwa Pomorskiego, działająca w ramach struktury DPROW, realizowała projekty z udziałem partnerów KSOW/KSOW+, które wpływały na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich, jak również na zacieśnienie więzi pomiędzy partnerami KSOW/KSOW+ a samorządem województwa. Zadania realizowane w ramach KSOW/KSOW+ aktywizowały lokalne społeczności w sprawy związane z rozwojem obszarów wiejskich województwa pomorskiego m.in. z zakresu innowacji w rolnictwie, ekologii, dziedzictwa kulturowego, produkcji żywności, aktywizacji kobiet itp.). Współpraca DPROW z organizacjami pozarządowymi w latach 2022-2025 koncentrowała się wokół rozwoju obszarów wiejskich województwa pomorskiego.

4. Zadania zlecane organizacjom pozarządowym na podstawie przepisów ustaw innych, niż ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- 1) **Departament Kultury** - w latach 2022-2025 na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych w ramach współorganizacji kolejnych Edycji Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni Pomorska Fundacja Filmowa w Gdyni otrzymała środki finansowe w wysokości: w roku 2022 – 300 000,00 zł, w roku 2023 – 300 000,00 zł, w roku 2024 – 300 000,00 zł, w roku 2025 – 500 000,00 zł. Jednym z głównych celów Fundacji jest organizacja konkursów i festiwali filmowych, a w szczególności Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Fundacja została wskazana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako jedyny wykonawca zadania. Zakres współorganizacji Festiwalu każdorazowo ustalany jest na roboczych spotkaniach współorganizatorów. Łącznie w latach 2022-2025 na ww. zadanie przekazano 1 400 000,00 zł.
- 2) **Departament Zdrowia** realizował Uchwałę nr 57/318/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2022 roku w sprawie ogłoszenia konkursu ofert na realizację w latach 2022-2026 zadania z zakresu zdrowia publicznego pod nazwą „Prowadzenie punktów konsultacyjno-diagnostycznych na terenie województwa pomorskiego” oraz powołanie Komisji Konkursowej. Punkt w Gdańsku prowadzony jest przez Fundację Pomorski Dom Nadziei z siedzibą w Gdańsku; kwoty przekazane na realizację zadania:
 - w roku 2022 – 75 000,00 zł
 - w roku 2023 – 75 000,00 zł;
 - w roku 2024 – 84 000,00 zł;
 - w roku 2025 – 100 000,00 zł.

Łącznie w latach 2022-2025 na ww. zadanie przekazano 334 000,00 zł.

3) Umowy wieloletnie:

- a) Uchwała Nr 1262/414/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 20.12.2022 r. w sprawie rozstrzygnięcia konkursu i zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadania Województwa Pomorskiego w sferze zadań publicznych obejmujących działalność pożytku

publicznego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wraz z udzieleniem dotacji z budżetu Województwa (Realizator zadania – Fundacja dla Rodziny - organizowanie i prowadzenie Ośrodka Adopcyjnego w latach 2023-2027);

- b) Uchwała nr 57/318/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2022 roku w sprawie ogłoszenia konkursu ofert na realizację w latach 2022-2026 zadania z zakresu zdrowia publicznego pod nazwą „Prowadzenie punktów konsultacyjno-diagnostycznych na terenie województwa pomorskiego”.

Cel szczegółowy 2: Edukowanie w zakresie realizacji zadań publicznych

1. Działalność w ramach realizacji zadań przez poszczególne departamenty:

- 1) **W ramach edukowania w realizacji zadań publicznych wykonywane były przez departamenty następujące działania:** wspólne działania w ramach zleconych zadań, współuczestnictwo w wydarzeniach, monitoringi zadań, kontrole w trakcie realizacji zadań, kontrole po zakończeniu realizacji zadań.
- 2) **Departamenty** realizowały postanowienia Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025 przede wszystkim poprzez wspieranie licznych zadań publicznych realizowanych w ramach otwartych konkursów ofert. (Możliwość przeprowadzenia dofinansowanych przez Województwo zakładało proces wykonania określonych działań). Wiązało się to ze zwiększeniem profesjonalizacji przedstawicieli i przedstawioelek trzeciego sektora, zapewnieniem przestrzeni do szkolenia i angażowania wolontariuszy i wolontariuszek oraz angażowania w poszczególne działania społeczności zamieszkujących mniejsze ośrodki na terenie całego województwa. Ciągłe i wspólne działania z realizatorami zadań publicznych przełożyły się na zauważalny wzrost jakości ofert, które wpływają do tut. urzędu w ramach naborów konkursowych. Realizacja Programu to też możliwość pozostania w stałym kontakcie z podmiotami mającymi swoje siedziby i realizującymi swoje działania na terenie całego regionu, lepsze poznawanie potrzeb zarówno dużych, jak i mniejszych organizacji, a przez to odpowiadanie na ich potrzeby w ramach tworzenia kolejnych programów współpracy i ogłoszeń konkursowych.
- 3) Komisje Konkursowe (w skład których weszli przedstawiciele organizacji pozarządowych), oprócz prowadzenia dialogu, dyskusji, członkowie nabywali eksperckich kompetencji oceniając w różnych obszarach oferty składane w ramach otwartych konkursów ofert. W latach 2022-2025 odbyło się 80 posiedzeń Komisji Konkursowych, w ramach których 50% składu (zgodnie z Programem) stanowili przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- 4) Spotkania informacyjne o zasadach aplikowania w otwartych konkursach ofert na realizację zadań Samorządu Województwa Pomorskiego odbywały się w szczególności w ramach konkursów ofert w obszarze kultury, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym oraz w obszarze działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2. Konsultacje, warsztaty, konferencje

Samorząd Województwa Pomorskiego podczas konsultacji Programów Współpracy poddawał pod dyskusję treść zadań, które zlecane były podmiotom uprawnionym, w ramach otwartych konkursów ofert. Zadania konsultowane były również z Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego na jej posiedzeniach.

W okresie obowiązywania Programu w szczególności konsultowane były projekty uchwał o ograniczeniu populacji zwierząt na terenach wojskowych, uchwał dotyczących obszarów chronionych, konsultowane były projekty programów współpracy, przeciwdziałania przemocy, przeciwdziałania uzależnieniom, opiniowane również były plany zatrudnienia.

Każdego roku organizowano konferencje szkoleniowe dla przedstawicieli III sektora, w tym np.: „Silne organizacje senioralne, czyli jak działać sprawnie i skutecznie”, „Okrągły stół dla pożytku publicznego”, „Moc małych społeczności”.

Każdego roku kierowana również była oferta i zorganizowano warsztaty dla przedstawicieli III sektora. W tym m.in.: „Budowanie współpracy pomiędzy PES, NGO, JST”, „Mechanizmy komunikacji w strukturach sieciowych organizacji pozarządowych”, „Sztuka komunikacji i budowania prawidłowych relacji”.

3. Działalność Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gdańsku (GPI) przy Departamencie Programów Regionalnych UMWP oraz 3 Lokalne Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich w Chojnicach, Malborku i Słupsku – wybrane w drodze konkursu z udzieleniem dotacji organizacjom pozarządowym w ramach prowadzonej przez siebie działalności informacyjnej w 2024 i 2025 roku prowadziły konsultacje bezpośrednie, telefoniczne, mailowe oraz indywidualne konsultacje u klienta, których odbiorcami były m.in. organizacje pozarządowe. Organizowały również webinaria, szkolenia, spotkania informacyjne w temacie szeroko pojętych Funduszy Europejskich, organizowały Mobilne Punkty Informacyjne i całodzienne dyżury w terenie.

W 2022 i 2023 r. Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gdańsku (GPI) przy Departamencie Programów Regionalnych, w ramach działalności informacyjnej prowadził konsultacje bezpośrednie, telefoniczne, mailowe oraz indywidualne u klienta, których odbiorcami były m.in. organizacje pozarządowe. GPI inicjował, współorganizował i koordynował wspólne działania i przedsięwzięcia; organizował szkolenia i warsztaty adresowane do organizacji pozarządowych; organizował szereg spotkań informacyjnych (otwartych i zamkniętych – w tym webinarium on-line), również poprzez cykliczną wysyłkę Newslettera (Biuletynu Unijnego UMWP) oraz prowadzenie i zamieszczanie informacji na stronie www.rpo.pomorskie.eu – informował m.in. o działaniach organizacji pozarządowych w zakresie Funduszy Europejskich oraz o konkursach dotacyjnych dla NGO.

W ramach konkursu wyłoniono podmioty prowadzące Lokalne Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich w latach 2024-2025. Umowy z wyłonionymi w konkursie podmiotami, obowiązywały do 31 grudnia 2025 roku. Są to:

- a) Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej prowadzące Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Chojnicach (umowa nr 46/U/24 zawarta dnia 12 lutego 2024 roku) – wydatkowało w 2024 roku: 220 189,45 zł, w 2025 roku: 298 184,30 zł;
- b) Stowarzyszenie „Kolory Życia” prowadzące Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Malborku (umowa nr 45/U/24 zawarta dnia 12 lutego 2024 roku) – wydatkowało w 2024 roku: 264 702,58 zł, w 2025 roku: 299 873,54 zł;
- c) Agencja Rozwoju Pomorza S.A prowadząca Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Słupsku (umowa nr 38/U/24 zawarta dnia 1 lutego 2024 roku) – wydatkowało w 2024 roku: 275 000,00 zł; w 2025 roku – 300 000,00 zł.

Środki finansowe pochodzą z dotacji celowej przekazanej Województwu Pomorskiemu przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej na podstawie umowy nr DIP/BDG-II/PTFE/15/23 z dnia 14 czerwca 2023 roku.

4. Działania informacyjne w zakresie pozyskiwania środków w ramach programów międzynarodowych oraz wspieranie pomorskich organizacji pozarządowych w realizacji bieżących projektów

Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego podejmował następujące działania:

- 1) prowadzenie Regionalnego Punktu Kontaktowego Programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027, wspieranie podmiotów z województwa pomorskiego (w tym organizacji pozarządowych – m.in. fundacji oraz stowarzyszeń) w przygotowaniu i realizacji projektów w ramach wyżej wymienionego programu, m.in. poprzez działania informacyjne, promocyjne, szkoleniowe, doradcze. Jako przykład działania o charakterze szkoleniowym zorganizowanego przez Departament przywołać można webinarium z dnia 4 grudnia 2024 roku, dotyczące zastosowania narzędzi sztucznej inteligencji w promocji i komunikacji projektów europejskich. W wydarzenie włączeni byli przedstawiciele wielu środowisk z obszaru programu Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027, włącznie z organizacjami pozarządowymi,
- 2) organizacja i szkolenia we współpracy z krajowymi punktami kontaktowymi ww. programów,
- 3) promocja programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską (Horyzont Europa, Instrument „Łącząc Europę”, Cyfrowa Europa, Program LIFE),
- 4) przygotowanie i dystrybucja publikacji informacyjnych – aktualności związane z programami międzynarodowymi – aktualności o konkursach - w tym dla organizacji pozarządowych, artykuły związane z planowanymi działaniami, konferencjami, spotkaniami w danych programach (publikacje umieszczane są na stronie www.programymiedzynarodowe.pomorskie.eu),
- 5) współrealizacja projektu RESIST prowadzonego w ramach programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027, w działania pilotażowe zaangażowane są m.in. OWES - Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Cel szczegółowy 3: Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz wzmocnienia instytucjonalnego potencjału trzeciego sektora

1. Ciała dialogu społecznego

Współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się statutowo problematyką zgodną z obszarami wymienionymi w § 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w ramach prac ciał doradczych i konsultacyjnych, w szczególności: Pomorskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Seniorów, Pomorskiego Forum Terytorialnego, Pomorskiej Grupy Roboczej ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, Pomorskiej Rady Ekspertów ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom, Zespołu Monitorującego Realizację Zadań w Zakresie Przeciwdziałania Zjawiskom Patologii Społecznych na Terenie Województwa Pomorskiego, Zespołu ds. rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych i zdrowotnych w województwie pomorskim, Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS, Pomorskiego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego, Pomorskiej Rady Oświatowej, Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, Pomorskiego Zespołu Doradczego do spraw przeciwdziałania skutkom nadzwyczajnych sytuacji w sektorze usług turystycznych w województwie pomorskim, Komitetu Monitorującego FEP 2021-2027, Pomorskiej Platformy Rozwoju Morskiej Energetyki Wiatrowej na Bałtyku, Pomorskiej Rady Przedsiębiorczości, Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, Pomorskiej Rady do spraw regionalnej polityki migracyjnej, Pomorskiej Rady do spraw Kobiet, Pomorskiej Platformy Współpracy na rzecz cudzoziemców na regionalnym rynku pracy, Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej.

2. Pomorski Fundusz Pożyczkowy

Pomorski Fundusz Pożyczkowy w latach 2022-2025 udzielał pożyczek dla pomorskich organizacji pozarządowych z pomocą dedykowanych programów:

- 1) Program Mikrofinansowania Pomorskich Organizacji Pozarządowych,
- 2) Pożyczki OZE (Odnawialnych Źródeł Energii) w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020,
- 3) Pożyczka Ogólnorozwojowa II.

Tabela 3. Pożyczki z Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego dla organizacji pozarządowych

	2022	2023	2024	2025
Liczba pożyczek	1	4	2	1
Kwota udzielonych pożyczek [w zł]	140 000,00	2 214 000,00	300 000,00	203 900,00

Wsparcie z funduszu przeznaczone było na cele związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków europejskich oraz środków pochodzących od organizacji międzyrządowych, rządowych i prywatnych służących rozwojowi przedsiębiorczości w województwie pomorskim, w tym również z dziedziny ekonomii społecznej.

łącznie Pomorski Fundusz Pożyczkowy w latach 2022-2025 udzielił wsparcia 8 organizacjom na kwotę 2 857 900,00 zł.

3. Wsparcie funduszy lokalnych

W ramach współpracy z pomorskim III sektorem przedstawiciele Biura ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi współdziałali z lokalnymi funduszami grantowymi poprzez udział w komisjach opiniujących projekty składane w ramach kolejnych edycji funduszy oraz wsparcia finansowego, w ramach otwartych konkurów ofert. Współpracujące fundusze to:

- Fundusz Inicjowania Rozwoju prowadzony przez Fundację Inicjowania Rozwoju „Up Foundation” (partnerzy strategiczni: Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA S.A., LPP S.A.),
- Fabryka Lokalnych Innowacji (prowadzony przez Fundację Inicjowania Rozwoju „Up Foundation”; wspólna inicjatywa Farm Frites Poland, Zakład Wytwórczy Aparatów Elektrycznych w Lęborku, Profarm oraz Fundacji Lokalnej z Nowej Wsi Lęborskiej,
- Pomorski Fundusz Energii Społecznej (Energia, Pomorskie Kuratorium Oświaty, Pomorski Urząd Wojewódzki),
- Fundusz Działaj Lokalnie prowadzony przez dwa ośrodki: Fundację Pokolenia z siedzibą w Tczewie oraz Lokalną Grupą Działania „Chata Kociewia”,
- Fundusz Akumulator Społeczny prowadzony przez Pomorską Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych.

Działania funduszy adresowane były przede wszystkim do organizacji pozarządowych i grup nieformalnych z całego województwa a w przypadku Fabryki Lokalnych Innowacji obejmowały podmioty z powiatu lęborskiego. Pierwsze trzy inicjatywy udzielają grantów ze środków pozyskanych od biznesu, Fundusz Działaj Lokalnie – ze środków z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a z kolei Akumulator Społeczny ze środków Narodowego Instytutu Wolności oraz samorządów lokalnych. Środki finansowe w ww. funduszach dedykowane są organizacjom pozarządowym, które chcą zmieniać swoje najbliższe otoczenie na lepsze i bardziej przyjazne dla mieszkańców.

4. Wdrażanie narzędzia – dofinansowanie „wkładów własnych” dla organizacji pozarządowych do realizowanych projektów ze środków zewnętrznych

Zespół Międzysektorowy w roku 2020 opracował narzędzie, które ujęte w Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego na rok 2022 pozwoliło zacząć wspierać działania organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w pozyskiwaniu środków finansowych na projekty regionalne poprzez m.in. dofinansowanie wkładu własnego organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, realizujących projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych z zakresu zadań publicznych określanych w rocznych Programach Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze aktywności obywatelskiej, w tym: integracja i pomoc społeczna, rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, promocja i organizacja wolontariatu.

Tabela 4. Wykorzystanie środków finansowych dedykowanych na „wkłady własne” w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Kwota przeznaczona na dotacje	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Wykorzystanie środków finansowych	52 245,00	48 272,07	57 640,00	100 000,00

5. Fundusze unijne

W okresie obowiązywania Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025 przyjęto program FEP 2021-2027, który zawiera zarówno szereg preferencji dla NGO, jak i dedykowane środki na budowanie zdolności administracyjnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych – w ramach celu 4 (I), współfinansowanego ze środków EFS+. Co więcej, w ramach FEP 2021-2027 przewidziano realizację instrumentów terytorialnych (RLKS, ZIT, rewitalizacja, ZPT), które istotnie angażują NGO w procesy rozwojowe na poziomie lokalnym. Ponadto, NGO pozostają silnie zaangażowane w przedsięwzięcia strategiczne Samorządu Województwa Pomorskiego.

Od początku wdrażania Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021 – 2027 przyjęto za nadrzędną zasadę zapewnienie znaczącego udziału organizacji pozarządowych zarówno po stronie Beneficjentów jak i podmiotów wdrażających.

To pierwsze realizowane jest przede wszystkim przez kryteria premiujące udział organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. Drugie przez przekazanie realizacji części Programu stowarzyszeniu Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, które pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej.

Sam Program zapewnia duże wsparcie dla organizacji pozarządowych. Przykładem mogą być tu powołane z FEP 2021 - 2027 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, które przez niemal cały okres realizacji Programu świadczą usługi wsparcia rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych służące ich profesjonalizacji, inicjują tworzenie przedsiębiorstw społecznych, a także umożliwiają utworzenie i utrzymanie miejsc pracy w tym sektorze.

W Programie wydzielono również środki przeznaczone stricte na wzmocnienie potencjału pomorskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych zgodnie z ich potrzebami. Ze wsparcia rozwoju swojego potencjału skorzystało dużo mniejszych i młodych pomorskich organizacji. Obecnie projekty te są realizowane.

Stałą regułą są szeroko zakrojone konsultacje obszarów, jakie mają zostać wsparte ze środków EFS+, ale też kwestii wdrożeniowych, jak np.: kryteria wyboru w poszczególnych naborach realizowanych w ramach FEP 2021 - 2027.

Dzięki środkom EFS, ale też EFS+ na przestrzeni lat zauważyć można ogromny postęp w rozwoju organizacji pozarządowych, ich profesjonalizacji, a także w skutecznym aplikowaniu organizacji pozarządowych w programach regionalnych.

Cel szczegółowy 4: Wspieranie udziału organizacji pozarządowych w realizacji usług publicznych oraz kreowaniu polityk publicznych zgodnie z Pomorskim Systemem Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, Modelem Kontraktowania Usług Społecznych oraz Modelem Współpracy Administracji Publicznej i Organizacji Pozarządowych

1. Rozwój współpracy i wsparcia organizacji pozarządowych wynika z ważnego znaczenia sektora pozarządowego w ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

2. Organizacje pozarządowe, skupiające specjalistów wielu dziedzin podejmują różnorodne inicjatywy służące społecznościom lokalnym. W otoczeniu środowiskowym umacnia się kondycja organizacji społecznych, w tym w ramach rozwijanych sieci wolontariatu.

3. Rozwój organizacji pozarządowych kształtuje przyjazne warunki do działań obywatelskich we wspólnotach lokalnych.

4. System Współpracy i Wsparcia Organizacji Pozarządowych jest siecią powiązań pomiędzy Pełnomocnikiem Marszałka ds. współpracy z NGO, Biurem ds. współpracy z NGO, Zespołem Międzysektorowym, Pomorską Siecią Centrów Organizacji Pozarządowych, Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz Pomorską Radą Organizacji Pozarządowych:

1) Pełnomocnik Marszałka Województwa Pomorskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi kształtuje środowisko współpracy międzysektorowej w ramach współpracy z Zespołem Międzysektorowym, Pomorską Radą Organizacji Pozarządowych i Powiatowymi Radami Działalności Pożytku Publicznego. Jednocześnie Pełnomocnik koordynuje prace Biura ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz rozwija partycypacyjne formy działań instytucji publicznych z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych w ramach konsultacji społecznych i międzysektorowych zespołów zadaniowych.

2) Biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi powołane w strukturze organizacyjnej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej UMWP tworzy otwartą sieć wymiany informacji w zakresie kondycji sektora pozarządowego i kierunków rozwoju. Ważną częścią praktyki Biura jest koordynacja działań Samorządu Województwa Pomorskiego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym przygotowywanie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, organizacja otwartych konkursów ofert oraz wdrażanie nowych narzędzi współpracy. Biuro podejmuje działania na rzecz wzmocnienia roli Pełnomocników ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz dialogu obywatelskiego w regionie.

3) Zespół Międzysektorowy do współpracy przy opracowaniu monitoringu i ewaluacji Programów Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na podstawie doświadczeń w zakresie dokumentów programowych analizuje i promuje praktyki wielostronnej współpracy w regionie.

4) Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych jako federacja organizacji pozarządowych, specjalizująca się we wspieraniu trzeciego sektora w województwie pomorskim rozwija ofertę szkoleniową i doradczą. W ramach swoich działań realizuje edukację obywatelską oraz zasila wiedzę lokalną w informacje o zasadach funkcjonowania organizacji pozarządowych i oferowanych usługach.

- 5) Pomorska Rada Organizacji Pozarządowych jako zespół inicjatywno-konsultacyjno-opiniotawczy, działa na rzecz integracji środowiska pozarządowego i animacji aktywności obywatelskiej w samorządach lokalnych. W ramach dialogu społecznego we wspólnotach lokalnych kształtowane są lokalne narzędzia współpracy organizacji pozarządowych ze środowiskiem biznesu i nauki.
- 6) Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego, analizując funkcjonowanie organizacji pozarządowych, rozwija współpracę i wymianę informacji z Powiatowymi Radami Działalności Pożytku Publicznego w zakresie promowania praktyk społecznie użytecznych w obszarze usług publicznych i partnerstw międzysektorowych, służąc budowaniu otwartej wspólnoty regionalnej, regionalnej wspólnoty uczącej się.
6. Rozwój współpracy i wsparcia organizacji pozarządowych pozwala zapewnić sprawność działania w zakresie działań społecznie użytecznych, służąc kształtowaniu przyjaznych warunków życia na Pomorzu w ramach współpracy międzysektorowej i zaangażowania obywatelskiego. Jest on utworzony na podstawie Modelu Współpracy Administracji Publicznej o Organizacji Pozarządowych.
7. Wspieranie udziału organizacji pozarządowych w realizacji usług publicznych oraz kreowaniu polityk publicznych w latach 2022-2025 polega m.in. na:
- powoływaniu przez Samorząd Województwa Pomorskiego licznych ciał doradczych – zespołów, rad, kolegiów, komisji – z udziałem przedstawicieli sektora pozarządowego. Szczególną rolę pełni tu Pomorska Rada Działalności Pożytku Publicznego, która m.in. konsultuje i wydaje opinie dotyczące projektów aktów prawa miejscowego,
 - zlecaniu części zadań sektorowi społecznemu, zarówno w ramach otwartych konkursów ofert w 19 obszarach pożytku publicznego, jak i zlecaniu zakupów zgodnie z Prawem zamówień publicznych przy zastosowaniu mechanizmów promujących usługi i zakupy od podmiotów ekonomii społecznej.
- Szczegółowe informacje zawierają roczne sprawozdania z realizacji Programów Współpracy.

Cel szczegółowy 5: Wzmacnianie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy JST, NGO i biznesem poprzez wdrażanie nowych narzędzi współpracy wzmacniających działania NGO oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie ww. współpracy

Działania wzmacniające partnerską współpracę pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz biznesem:

- 1) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej** w partnerstwie z Towarzystwem Pomocy Potrzebującym „Przystań” oraz Stowarzyszeniem Solidarni Plus w latach 2018-2022 realizował projekt „Wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotażu w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, z uwzględnieniem możliwości finansowania tego rozwiązania”. Celem projektu było wypracowanie rozwiązań umożliwiających niezależne życie osobom z niepełnosprawnością fizyczną z terenu województwa pomorskiego. W pierwszym etapie projektu wybrano gminy, w których testowane były w/w rozwiązania. Ponadto, zespół ds. standardu w skład którego wchodził przedstawiciel: gmin uczestniczących w projekcie, partnerów oraz lidera projektu, instytucji pomocy i integracji społecznej, organizacji pozarządowych oraz specjaliści od dostępności i projektowania uniwersalnego, wypracował „Standard usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną”. Celem drugiego etapu było wdrożenie w/w standardu na rzecz deinstytucjonalizacji usług na terenie wybranych gmin. W ramach realizowanych zadań przygotowano mieszkania w: Hucie (gm. Brusy), Barkowie (gm. Człuchów), Kościerzynie, Wandzinie (gm. Przechlewo) i Kamienicy Królewskiej (gm. Sierakowice) oraz przeprowadzono w nich badanie dostępności dla osób z niepełnosprawnością dotyczące dostosowania lokali do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną. Przedmiotem umowy realizowanej w 2022 r. było „Wykonanie audytu dostępności dla osób niepełnosprawnych dotyczącego dostosowania sześciu lokali do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną w 5 gminach województwa pomorskiego w ramach projektu „Wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotażu w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, z uwzględnieniem możliwości finansowania tego rozwiązania” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Podmiot wyłoniony w ramach zapytania ofertowego to Fundacja Polska Bez Barier.
- 2) Fundusz Inicjowania Rozwoju** to konkurs grantowy, w którym pomorskie organizacje pozarządowe, w partnerstwie z firmami i instytucjami publicznymi, składają projekty, będące odpowiedzią na aktualne potrzeby społeczne w naszym województwie. Główne założenie Funduszu to połączenie trzech światów: organizacji pozarządowych, biznesu i samorządu, które wspólnie układają koncepcję projektu społecznego. Konkurs jest pomorską odpowiedzią na globalną inicjatywę 17 celów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals), zgodnie z Agendą 2030 przyjętą przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 2015 roku.
- 3) Pomorski Fundusz Energii Społecznej** - elem funduszu jest budowanie lokalnych społeczności poprzez zrozumienie wyzwań środowiskowych, rozwój kompetencji przyszłości młodych pokoleń i wspólne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. (Energa, Wojewoda Pomorski, Fundacja Inicjowania Rozwoju, Samorząd Województwa Pomorskiego, Pomorski Kurator Oświaty, Ashoka).
- 4) Fabryka Lokalnych Inicjatyw** – to program grantowy wspierający oddolne inicjatywy mieszkańców oraz organizacji pozarządowych z powiatu lęborskiego. Jego głównym celem jest rozwiązywanie

lokalnych problemów i zacieśnianie więzi sąsiedzkich. (Farm Frites Poland, Fundacja Inicjowania Rozwoju „Up Foundations”, Samorząd województwa Pomorskiego).

- 5) **Pomorskie Forum Inicjatyw Pozarządowych** – coroczne spotkania międzysektorowe w formule konferencyjno-warsztatowej mające charakter szkoleniowo-konsultacyjno-integracyjny. Forum skupia za każdym razem ponad 200 przedstawicieli sektora pozarządowego, samorządowego oraz biznesu.
- 6) **Pakt na Rzecz Ekonomii Społecznej** (<https://rops.pomorskie.eu/pakt-na-rzecz-es/>) – deklaracja pomorskich samorządów do działań na rzecz wzmocnienia sektora ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych m.in. poprzez stosowanie odpowiedzialnych społecznie zamówień społecznych, zlecaniu zadań PES/PS lub innych form współpracy z PES/PS w społeczności lokalnej (od 2024 do 2025 r. 20 samorządów podpisało dokument).
- 7) W wyniku realizacji projektu „Pomorskie WELCOME Center” w województwie powstały dwa Centra Integracji Cudzoziemców – w Gdańsku oraz w Słupsku. Centra, to instytucje wsparcia społecznego, edukacyjnego i integracyjnego, działające w ramach struktur Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oferujące osobom z doświadczeniem migracji:
 - pomoc w składaniu wniosków pobytowych,
 - wsparcie prawne i psychologiczne (w Słupsku tylko dla dzieci),
 - kursy języka polskiego (poziomy A1/A2),
 - spotkania informacyjne i integracyjne,
 - warsztaty dla mieszkańców, przeciwdziałające stereotypom,
 - szkolenia międzykulturowe dla pracowników administracji i oświaty.

Ideą funkcjonowania Centrów jest nie tylko świadczenie pomocy dla migrantów, ale także wsparcie instytucji i społeczności lokalnej w zrozumieniu funkcjonowania zróżnicowanego kulturowo środowiska. Od 2 czerwca 2025r. do końca 2025 r. ze wsparcia skorzystało 2374 osób z doświadczeniem migracji, co stanowi prawie 40% założonego wskaźnika (5940 osób). Duża liczba klientów pomorskich Welcome Center potwierdza jak ważne jest ich funkcjonowanie w regionie. Projekt realizowany będzie do 30.06.2029 r.

- 8) W ramach ekonomii społecznej (ES) w trakcie realizacji ww. Programu duże znaczenie miało włączenie zadań w tryb zlecania organizacjom pozarządowym. Dodane zostało nowe zadanie w obszarze działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. ekonomii społecznej w zakresie wzmocnienia potencjału kadrowego, finansowego i innowacyjnego podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz udzielania im wsparcia biznesowego - realizacja dwóch konkursów grantowych (w 2024 i w 2025 r.). Duże znaczenie miało również powołanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej na 3-letnią kadencję (2023-2025), organu konsultacyjnego, doradczo-opiniującego i inicjatywnego Samorządu Województwa Pomorskiego, którego celem jest wzmocnienie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.

Na stałe w kalendarzu zagościły takie wydarzenia jak: Święto Pomorskiej Ekonomii Społecznej (od 2023 do 2025), Kongres Pomorskiej Ekonomii Społecznej (od 2023 do 2025). Bardzo ważne są deklaracje pomorskich samorządów w ramach Paktów na Rzecz Ekonomii Społecznej (<https://rops.pomorskie.eu/pakt-na-rzecz-es/>) do działań na rzecz wzmocnienia sektora ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych.

Cel szczegółowy 6: wzmocnienie roli i sprawności działania pełnomocników i koordynatorów ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osób odpowiadających za współpracę z organizacjami pozarządowymi na każdym poziomie samorządu terytorialnego

Opisany w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na lata 2022-2025 „Rozwój modelu Pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi” służył upowszechnianiu i podkreśleniu, jak ważna jest rola osoby, która łączy w codziennych działaniach, sektory.

Dotychczasowa praktyka współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi oraz badania kondycji sektora pozarządowego wskazały na potrzebę rozwoju kompetencji zawodowych Pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jego główną rolą jest jak najszersze włączanie organizacji pozarządowych w rozwój wspólnoty lokalnej/regionalnej oraz jest koordynatorem tej współpracy. Pełnomocnik dba również o dobrą komunikację i rozwój kompetencji oraz szeroką partycypację społeczną i partnerstwo we wszystkich działaniach, zgodnie z konstytucyjną zasadą pomocniczości.

W latach 2022-2025 Pełnomocnik Marszałka Województwa Pomorskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmował działania na rzecz wzmocnienia tej funkcji w naszym województwie.

Prowadzone działania:

- 1) aktualizowanie bazy Pełnomocników z naszego województwa w celu utrzymania bezpośredniego kontaktu,
- 2) dzielenie się wiedzą – rozsyłanie informacji o zmianach prawnych w obszarze współpracy z NGO, o konferencjach, szkoleniach, forach i warsztatach,
- 3) organizacja i realizacja inicjatywy „Pomorskie Forum Pełnomocników ds. NGO”, a w ramach Forum coroczne spotkania merytoryczne poświęcone doskonaleniu współpracy. W ostatnich latach na Forach poruszane były tematy: „Doświadczenia Najwyższej Izby Kontroli z kontroli jednostek samorządu terytorialnego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w szczególności w zakresie zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym”, „Współpraca z organizacjami pozarządowymi w sytuacjach kryzysowych”, Pomorskie Fora Inicjatyw Pozarządowych.

Podsumowanie

1. Sprawozdanie z Wieloletniego Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi w latach 2022-2025 zostało przygotowane na podstawie sprawozdań z rocznych Programów, przedkładanych po ich realizacji Sejmikowi Województwa Pomorskiego.

2. Wskaźniki efektywności Programu:

- 1) liczba opracowanych i wdrożonych narzędzi współpracy pomiędzy JST, NGO a biznesem:
 - 1 cykliczne forum międzysektorowe,
 - 1 cykliczne forum inicjatyw pozarządowych,
 - rozwój funduszy grantowych na inicjatywy lokalne (5 funduszy na działania lokalne),
 - 1 cykliczne targi aktywności młodzieży,
 - 2 platformy wymiany doświadczeń,
 - 1 proces budowania marki 4.0 (sektora pozarządowego);
- 2) profesjonalizacja organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych polegała na edukowaniu w zakresie realizacji zadań publicznych (cel 2) oraz wspólnej realizacji wielu przedsięwzięć;
- 3) aktywność obywatelska mierzona udziałem w odpisie na rzecz organizacji OPP 1% /1,5% oraz frekwencją wyborczą.

Tabela 5. Odpis 1%/ 1,5% na rzecz organizacji pożytku publicznego

%	rok podatkowy	% podatników / podatnicy	kwota odpisu
1%	2022	803 tys.	101 790 887,83
1,5%	2023	933 tys.	125 799 348,11
1,5%	2024	1026 tys.	149 751 856,54

Tabela 6. Dane dotyczące frekwencji wyborczej – źródło: www.pkw.gov.pl

Rok	Wybory	Frekwencja I tura - kraj	Frekwencja – I tura pomorskie
2019	Wybory parlamentarne	61,74%	63,46%
2020	Wybory prezydenckie	64,51%	65,55%
2023	Wybory parlamentarne	74,38%	72,29%
2024	Wybory samorządowe	51,94%	51,42%
2025	Wybory prezydenckie	67,31%	67,31%

3. Wnioski.

- 1) Organizacje pozarządowe pozostają kluczowym partnerem Samorządu Województwa Pomorskiego w zakresie kreowania i realizacji polityki regionalnej.

- 2) Współpraca Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi jest efektywna, ale też wymagająca zaangażowania zarówno administracji publicznej, jak i organizacji.
- 3) Do najważniejszych "systemowych" działań realizowanych przez Biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi (działającego w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej) wspólnie z departamentami Urzędu są:
 - Pomorskie Forum Inicjatyw Pozarządowych,
 - Pomorskie Forum Pełnomocników,
 - Zespół Międzysektorowy przygotowujący Programy Współpracy,
 - wsparcie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków na wkłady własne,
 - wsparcie w ramach dotacji Centrów Organizacji Pozarządowych,
 - wsparcie działań międzysektorowych,
 - bieżąca współpraca z Pomorską Radą Organizacji Pozarządowych oraz Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego,
 - współpraca przy wydarzeniach promujących i nagradzających działalność społeczną: Nagroda Bursztynowego Mieczyka im. Maciej Płazyńskiego, Nagroda Okulary księdza Jana Kaczkowskiego „Nie widzę przeszkód”, Konkurs o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych.